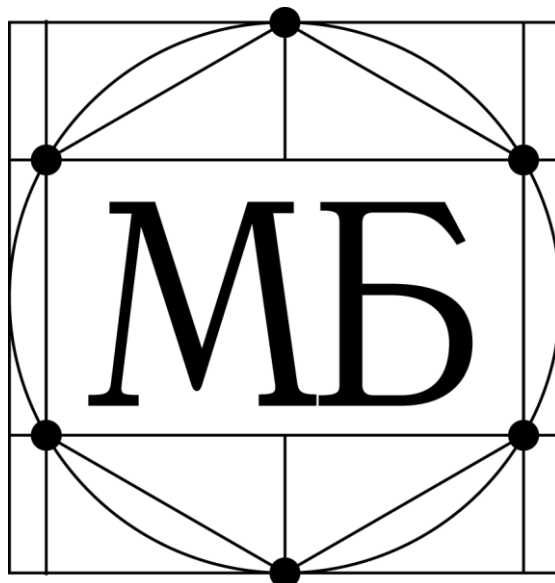

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Київський національний університет будівництва і архітектури
Кафедра містобудування

***МІСТОБУДУВАННЯ:
ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ
РОЗВИТКУ***

Тези доповідей
першої науково-практичної конференції
27 березня 2019 року
м. Київ

Київ 2019

УДК 711

М 65

Редакційна колегія: Н. М. Шебек, доктор архітектури, професор,
М. А. Ларіонова, асистент

Відповідальна за випуск: Н. М. Шебек, доктор архітектури,
професор

*Рекомендовано до видання на засіданні вченої ради архітектурного
факультету, протокол № 7 від 05 березня 2019 рок.*

В авторській редакції.

Містобудування: проблеми і перспективи розвитку: тези
М 65 доповідей першої науково-практичної конференції (Київ, 27
березня 2019 р.). – Київ: КНУБА, 2019. – 48 с.

Розглянуто такі аспекти: аналіз сучасних тенденцій розвитку містобудування і ландшафтної архітектури; сучасні теорії і методики містобудівного проектування; результати досліджень за темами дисертаційних і магістерських робіт. Призначено для дослідників проблем стратегії і тактики архітектурно-містобудівної діяльності, викладачів вищих навчальних закладів, аспірантів, студентів архітектурних факультетів, практикуючих архітекторів.

ЗМІСТ

Шебек Н. М.	Вступне слово	6
Ковальська Г. Л.	Формування освітніх кластерів у міській забудові	7
Тімохін В. О.	Естетична нашарованість міського середовища	8
Устінова І. І.	Новий напрям теорії містобудування «хвильова урбаністика»	10
Шебек Н. М.	Перспективи впровадження методу спектрального аналізу в архітектурно- містобудівні дослідження	10
Булах І. В.	Напрями територіально-просторової організації мереж дитячих лікувальних комплексів у містобудівному середовищі	11
Василенко Л. Г.	Авангардна архітектура і містобудування першої третини ХХ ст. в дослідженнях закордонних істориків	12
Войко Н. Ю.	«Класичне» й «сучасне» в ландшафтній архітектурі	12
Козятник І. П.	Фрактальність формування теплового режиму мікроклімату житлової території різноповерхової забудови	13
Шпаковська В. Т.	Інклюзивні дитячі майданчики	14
Щурова В. А.	Закономірності трансформації міського ландшафтного середовища у взаємодії природних і штучних компонентів	15
Носенко Г. А.	Скейт-парки як складова активного дозвілля молоді: зарубіжний досвід функціонування ...	16
Абрамова Н. П.	Спадкоємність у створенні сучасних французьких парків	17
Іносова Т. Ю.	Лінійні міста, утопія чи реальність	17
Сингаєвская М. А.	Передумови формування об'єднаних територіальних громад в Україні	18
Бреус А. О.	Оновлення програми початкової підготовки архітекторів у контексті євроінтеграції	19

Вовчок Л. Л.	Ландшафти Києва - знищення і тотальна забудова	20
В'язовська А. В.	Методичні підходи до планувальної організації водно-зелених територій міста	21
Ларіонова М. А.	Вітчизняний досвід створення скейт-парків ..	21
Гамалія А. В.	Світовий досвід ландшафтно-планувальної організації «зеленої» пішохідної мережі в структурі міст	22
Добровольська О. Ю.	Відкритий громадський простір як структурний елемент сучасного міського середовища	23
Драгомирова Г. А.	Оцінка потенціалу міських водойм	24
Каранда А. О.	Вплив психоемоційних чинників на формування композиції парків	25
Баланда К. С.	Архітектурно-планувальна організація маршруту сплаву по р. Десні в Чернігівській області	26
Барандич Я. Р.	Архітектурно-планувальна організація технокластеру в м. Києві	27
Басак Є. В.	Перспективи розвитку інноваційних громадських просторів на воді у центральній зоні м. Києва	27
Басмат Л. В.	Особливості ландшафтно-планувальної організації веломаршрутів у Солом'янському районі в м. Києві	28
Бугаєц Є. І.	Пропозиції з упорядкування урбанізованого середовища вздовж меж м. Києва у зоні тяжіння кільцевої дороги	29
Гезь Б. Г.	Пропозиції з ревіталізації житлового кварталу в м. Києві	30
Гузік Д. О.	Тенденції ландшафтно-планувальної організації високотехнологічних зон у сучасних містах	31
Дубашевський В. С.	Модель територіального розвитку Сmt. Верховини Івано-Франківської області	31

Єрмаков Є. Ю.	Досвід модернізації міських районів малоповерхової житлової забудови 1930-40-х років	32
Кошма В. І.	Принципи гуманізації відкритих громадських просторів малих міст	33
Караєва С. Р.	Організація університетського комплексу інноваційного типу НУ «Острозька академія» у м. Острог Рівненської області	34
Кузьмицький І. В.	Особливості архітектурно-середовищної організації науково-дослідницьких медичних центрів	35
Кучеренко І. М.	Використання інноваційних технологій для відновлення м. Щастя Луганської області	35
Лазоренко К. А.	Ревіталізація архітектурного середовища малих міст (на прикладі м. Малин Житомирської області)	36
Лобода А. В.	Пропозиції з реабілітації промислових територій у м. Суми шляхом створення технопарку на базі університету СУМДУ	37
Миханів О. Р.	Принципи ревалоризації промислової території в екологічно сприятливе середовище життєдіяльності людини	38
Мустафаєва Л. Р.	Містобудівне освоєння порушених територій у м. Малині Житомирської області	39
Ольховець О. Д.	Використання модульної архітектури для реконструкції радянської типової забудови ...	40
Осадчук В. П.	Використання сучасних тенденцій зовнішнього освітлення у центральній зоні м. Хмельницького	40
Попова А. О.	Сучасні тенденції модернізації фортифікаційних комплексів XIV – першої пол. XVIII сторіччя на Волині	41
Порада В. А.	Проблеми організації поселень у позаземних умовах (на прикладі Марсу)	42
Прокопець Н. В.	Реабілітація прибережних територій малих річок населених пунктів	43

Ряба А. В.	Особенности устойчивого развития города Тульчин	44
Ткаченко Ю. В.	Відновлення лісових насаджень як сучасна тенденція розвитку містобудування і ландшафтної архітектури	45
Федотов В. І.	Інноваційні тенденції архітектурно- планувальної організації екопоселення в с. Просторе Херсонської області	45
Холін Д. Д.	Прийоми розвитку історичного ареалу м. Херсон	46

Вступне слово

Традиція обговорення проблем і перспектив розвитку містобудування на нашій кафедрі має глибоке коріння. З часу утворення кафедри щороку в середині квітня у її стінах збиралися провідні діячі архітектурної науки й досвідчені проектувальники містобудівних об'єктів, щоб у рамках Науково-практичної конференції професорсько-викладацького складу, аспірантів і студентів Київського інженерно-будівельного інституту обмінятися думками щодо стратегії і тактики містобудівної діяльності. На засідання містобудівної секції завжди запрошувалися провідні співробітники науково-дослідних та проектних інститутів, а також представники інших кафедр, чия діяльність визначала траєкторію розвитку галузі.

Нажаль, ця традиція була перервана у зв'язку з відміною зазначеної конференції. Професорсько-викладацький склад втратив спеціалізований дискусійний майданчик, а аспіранти і студенти кафедри позбулися можливості познайомитися з тими науковими розвідками викладачів, які не мали безпосереднього зв'язку з включеними до плану їх підготовки навчальними дисциплінами. Як наслідок, досвідченні учені відчули певну ізольованість від роботи колег. З іншого боку, почав гальмуватися процес формування нових наукових кадрів, адже науковці-початківці почувалися невпевнено через відсутність зримих орієнтирів у їх зростанні та конструктивної критики результатів їх досліджень.

З метою виправлення ситуації, що склалася, колектив кафедри вирішив відновити щорічні зустрічі науковців і практиків містобудівної діяльності у форматі Науково-практичної конференції «Містобудування: проблеми і перспективи розвитку», яка відбуватиметься на базі кафедри містобудування Київського національного університету будівництва і архітектури. Серед тем, запропонованих для обговорення: аналіз сучасних тенденцій розвитку містобудування і ландшафтної архітектури; сучасні теорії і методики містобудівного проектування; результати досліджень за темами дисертаційних і магістерських робіт.

Щиро вітаю усіх, хто відгукнувся на наше запрошення. Бажаю творчого натхнення, плідної роботи і продуктивного спілкування. Сподіваюся на подальшу результативну співпрацю.

З повагою,

доктор архітектури, професор,

завідувач кафедри містобудування КНУБА

Н. М. Шебек

ФОРМУВАННЯ ОСВІТНІХ КЛАСТЕРІВ У МІСЬКІЙ ЗАБУДОВІ

Під впливом сучасних економічних, соціальних, містобудівних факторів виникають передумови формування нових типів територіальних об'єднань - освітніх кластерів. В межах території освітнього кластеру розміщуються дитячі дошкільні, загальноосвітні, позашкільні та в окремих випадках і вищі навчальні заклади, дитячі парки та фізкультурно-спортивні майданчики, відкриті рекреаційні зони, які в своїй діяльності наближені до закладів освіти, об'єкти науково-дослідного, культурно-спортивного та іншого громадського призначення, які на принципах глибокої технологічної кооперації, в комплексі з залученням засобів архітектури, ландшафту і дизайну дозволяють сформувати функціонально повноцінне та естетично гармонійне навчальне середовище для всебічного розвитку підростаючого покоління. Зазначені освітні кластери можуть бути сформовані на рівні кварталу, мікрорайону або частини житлового району і виступати як вагомий об'ємно-просторові та композиційні елементи міського середовища.

Об'єднання в освітні кластери навчальних закладів спільно з іншими об'єктами громадського обслуговування мікрорайону – один із шляхів подальшого розвитку мережі навчальних закладів на територіях з історично сформованою забудовою. Для перевірки дієвості запропонованого напрямку формування сучасної мережі навчальних закладів в ущільненій забудові та впровадження його у практику, в роботі магістра кафедри ДАС (ст. Х. Півень, керівник проф. Ковальська Г.Л.) розроблено проект освітнього кластеру в мікрорайоні, що розташований у Центральній планувальній зоні міста Києва. Подібні освітні кластери, які дають можливість більш ефективно використовувати наявну навчально-матеріальну базу, доцільно формувати і в інших житлових районах.

ЕСТЕТИЧНА НАШАРОВАНІСТЬ МІСЬКОГО СЕРЕДОВИЩА

Міське середовище, як складна багаторівнева система, включає декілька шарів. Серед них: міська тканина і міський каркас, урбанізовані ландшафти та урбанізована оболонка. На кожному з цих рівнів, у межах відповідних шарів поступово формується своєрідне, із специфічними ознаками урбоміське середовище.

У центральних районах історичних міст у чарунках міського каркасу домінує естетика історизму з мікромасштабною забудовою міської тканини. У зоні впливу міського каркасу з багатоповерховою кластерною забудовою формується мезомасштабний щільно урбанізований простір, який, в силу своєї інфраструктурності і насиченості різноманітними пристроями і комунікаціями, містить ознаки і характеристики естетики техніцизму, де домінує художня образність «елегантної» інженерії і мегаструктур.

Наступний рівень і шар урбоміського середовища – урбанізовані ландшафти – формують мегамасштабний простір суцільно урбанізованих територій, котрий, вступаючи у конкуренцію з природними ландшафтами, тим не менш запозичує у них органічну естетику живої природи. Останній рівень – суперурбанізована оболонка планетарного гіпермасштабу, – ознаки котрої проявляються у надвеликих містах й їх конурбаціях, найменш досліджена в естетичному плані. У майбутньому розгортання подібних досліджень, напевно, стане причиною виникнення нової ноосферної естетики космічного масштабу.

Таким чином, багаторівневність урбоміського середовища дає поштовх естетичній нашарованості мікро- і мезо-, мега- і гіпермасштабного штучного оточення людини з її естетикою історизму і техніцизму, штучної органічності й комічності.

НОВИЙ НАПРЯМ ТЕОРІЇ МІСТОБУДУВАННЯ «ХВИЛЬОВА УРБАНІСТИКА»

Дослідженням проблем сталого розвитку урбанізованих територій як еколого-містобудівних систем (ЕМС) різного рівня їх просторової цілісності виявлено низку принципів положень, що окреслюють концептуальні основи потенційно існуючого в окремих працях нового напрямку теорії містобудування – «хвильової урбаністики». Цей напрям формується у поляризованій площині парадигм мислення. В економічній площині сталий розвиток розуміється як стале кількісне зростання; в екологічній – як сталі якісні перетворення та «нульове» зростання у певному діапазоні коливальних змін. В хвильовій урбаністиці – науці про адаптивне управління процесом розвитку ЕМС, які самоорганізуються на рівні міст та саморегулюються на рівні регіонів, – вивчається природний характер стало-коливального розвитку урбанізаційних процесів, що прискорюються в багаторівневому екологічному просторі взаємодії населення із середовищем, для відтворення позитивних системних змін. Провідними розділами «хвильової урбаністики» можуть стати «містобудівна теорія сталості», «урбо-фізика екологічного простору» та «еколого-демографічна прогностика».

ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ МЕТОДУ СПЕКТРАЛЬНОГО АНАЛІЗУ В АРХІТЕКТУРНО-МІСТОБУДІВНІ ДОСЛІДЖЕННЯ

Місто – об'єкт, що перебуває у стані перманентної реконструкції. Нажаль, сьогодні в Україні з цією метою переважно застосовується метод «клаптикового ремонту», сумнівний з практики відновлення дорожнього покриття. Під час реновацій міського середовища архітектори здебільше вирішують локальні завдання, не враховуючи загальноміські проблеми і не звертаючи увагу на наслідки своїх дій у майбутньому.

З метою отримання більш повної інформації про контекст, необхідної і достатньої для винайдення зважених містобудівних рішень, пропонується впровадити у практику архітектурно-містобудівних досліджень метод, аналогічний до методів спектрального аналізу, які застосовують в аналітичній хімії, астрофізиці та деяких інших науках для визначення складу досліджуваних об'єктів, що випромінюють або поглинають світло. Метод спектрального аналізу архітектурного середовища ґрунтується на співвіднесенні характерних представників суспільства з певними типами штучного довкілля та відповідними відтінками спектральних кольорів.

Застосування цього методу для дослідження середовищних систем, що упродовж тривалого часу створювалися на міських територіях, дозволяє помітити порушення у закономірностях природнього розвитку поселення або виявити прояви дисбалансу у забезпеченні рівних можливостей для різних представників соціуму.

УДК 711:725.5

І. В. Булах,

кандидат архітектури, доцент кафедри дизайну архітектурного середовища КНУБА

НАПРЯМИ ТЕРИТОРІАЛЬНО-ПРОСТОРОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ МЕРЕЖ ДИТЯЧИХ ЛІКУВАЛЬНИХ КОМПЛЕКСІВ У МІСТОБУДІВНОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Сьогодні на території України одночасно функціонує чисельна множина державних та приватних закладів охорони здоров'я, які здійснюють надання медичного обслуговування для дитячої верстви населення. Найбільшої розгалуженості та концентрації ці заклади набули в найкрупніших та крупних містах і лише у незначному обсязі задовольняють потребу у сільських населених пунктах та в невеличких містах. В межах спроби якісного та ефективного реформування містобудівної системи закладів охорони здоров'я України вказані диспропорції необхідно нівелювати, усунувши надмірну скупченість малоефективних та застарілих форми та типів дитячих лікувальних закладів в міських локаціях і водночас утворюючи низку послідовного та безперервного медичного обслуговування дітей у сільських поселеннях. На шляху до вирішення вказаної мети необхідно комплексне та системне

осмислення поетапних реформаційних кроків, в результаті яких повинно відбутись формування сучасних та ефективних дитячих лікувальних комплексів, які адаптивно враховують сукупність місцевих особливостей окремих територій України, фактичні і прогнозні демографічні, епідеміологічні, соціальні та ін. показники. В цьому сенсі проектування і формування дитячих лікувальних комплексів в межах загальної містобудівної системи закладів охорони здоров'я пов'язано з низкою особливостей на кожному з трьох містобудівних рівнів системи.

УДК 72:711

Л. Г. Василенко,

кандидат архітектури, доцент кафедри містобудування КНУБА

АВАНГАРДНА АРХІТЕКТУРА І МІСТОБУДУВАННЯ ПЕРШОЇ ТРЕТИНИ ХХ СТ. В ДОСЛІДЖЕННЯХ ЗАКОРДОНИХ ІСТОРИКІВ

Актуальність теми підтверджується досить значною кількістю наукових історичних робіт вітчизняних і європейських авторів, присвячених авангардній течії, як в світі так і в Україні. Проаналізовано світоглядні точки зору на роль авангарду починаючи з 1930-х років до початку ХХІ ст.. Виявлені різнобічні позиції і підходи у визначенні ролі авангарду формуванні наступних стильових напрямків. Тема може бути цікавою для дослідників історії архітектури, молодих вчених, студентів архітектурних ВУЗів.

УДК 712

Н. Ю. Войко,

кандидат архітектури, доцент кафедри містобудування КНУБА

«КЛАСИЧНЕ» Й «СУЧАСНЕ» В ЛАНДШАФТНІЙ АРХІТЕКТУРІ

Кожне покоління в історії людства займається пошуком індивідуального, в основі чого виробляється певна мова форм, символи, ритуали, іконографія. Для кожного виду мистецтва вони знаходять власні форми вираження, які при ретроспективному розгляді піддаються категоризації. Тому цілком логічно, що в рамках даного процесу відбувається аналіз і оцінка аналогічних форм вираження, які використовувалися попередніми поколіннями. Якщо якість цих форм вираження відповідає духу часу, вони використовуються знову. Таким

чином, постійно і, мабуть, неминуче виникають «ретро хвилі», які пропонують нам нову інтерпретацію класичного минулого.

Сьогодні, як в Європі, так і в усьому світі, у ландшафтному мистецтві немає єдиного провідного сучасного стилю оформлення садів і парків, а як правило, залучено відразу кілька стильових напрямків. Десятиліття розкоші підходить до свого логічного завершення. Рано чи пізно люди усвідомлять, що природних ресурсів і корисних копалин з кожним днем стає все менше й настане час нової парадигми. Одним із пріоритетів нового розвитку стане створення балансу CO₂ в озеленених зонах, а при закладці системи озеленення головним питанням буде її вплив на навколишнє середовище.

Сучасна людина більшу частину свого часу, понад 90%, знаходиться на роботі, в житлових приміщеннях, в машині, літаку і лише дуже бідні й дуже багаті люди можуть дозволити собі проводити більш ніж 20% часу в саду. В найближчому майбутньому ситуація може докорінно змінитися. Наявність вільного часу, пов'язаного з технічним прогресом, дасть можливість людині проводити його у власному саду. Наступний крок в майбутнє пов'язаний з підсвідомим прагненням людини до природи, до свого початкового місця проживання – райського саду. Таким чином, образ майбутнього за ландшафтною архітектурою, яка відкриє людині сад як місце роботи, релаксації й терапії одночасно.

УДК 711:644.1

І. П. Козятник,

кандидат архітектури, доцент кафедри містобудування КНУБА

ФРАКТАЛЬНІСТЬ ФОРМУВАННЯ ТЕПЛОВОГО РЕЖИМУ МІКРОКЛІМАТУ ЖИТЛОВОЇ ТЕРИТОРІЇ РІЗНОПОВЕРХОВОЇ ЗАБУДОВИ

Однією з сучасних тенденцій розвитку великих і значних міст України є підвищення поверховості при житловому будівництві. В свою чергу в місті Київ, згідно рішень генерального плану на період до 2020 року, здійснювалося доущільнення районів існуючої забудови, сформованих у 60-70-х роках минулого століття. В проекті ж генерального плану до 2025 року зазначено підвищення середньої поверховості житлового фонду за рахунок нового будівництва до 9 поверхів, а на вільних територіях та територіях комплексної реконструкції застарілого

житлового фонду – до 16-23 поверхів. Житлові комплекси, що формуються, як правило, мають напівзамкнену забудову, у межах якої знижується аерація простору й складаються умови для значного перегріву повітря. Як відомо, планувальна композиція забудови житлових територій та архітектурно-конструктивні рішення фасадів безпосередньо впливають на тепловий режим мікроклімату, що визначає можливість його регулювання архітектурно-планувальними засобами і створення комфортного теплового середовища для людини. Тому на сьогодні стає актуальним формування та регулювання теплового режиму мікроклімату житлових територій в умовах багатопверхової та різноповерхової забудови міст України.

УДК 712.256

В. Т. Шпаковська,

кандидат архітектури, доцент кафедри містобудування КНУБА

ІНКЛЮЗИВНІ ДИТЯЧІ МАЙДАНЧИКИ

Проблема створення сприятливого, «безбар'єрного» середовища на даний момент є актуальною в усьому світі. Поняття доступності середовища передбачає рівноправну участь людей з обмеженими можливостями у всіх сферах життєдіяльності суспільства.

Унікальною можливістю самореалізації особистості є створення умов для організації її дозвілля, які мають значний вплив на соціалізацію як дорослих, так і дітей. При цьому організація ігрового дозвілля дітей з обмеженими фізичними можливостями є складною проблемою, бо на відміну від здорових дітей вони не мають можливості самостійно урізноманітнити його форми. Це значно обмежує якість та кількість їх соціальних контактів, звужує межі сприйняття навколишнього світу. Аби виключити їх соціальну ексклюзію в цьому напрямку, необхідно передбачати такі об'єкти дитячого дозвілля, які б створювали можливість дітям інвалідам, враховуючи їх обмежені фізичні можливості, займатися активною ігровою діяльністю, спілкуватись та грати нарівні із здоровими дітьми. Важливим принципом, що реалізується на таких ігрових майданчиках, є можливість взаємодії, безпосереднього контакту та спільних розваг здорових дітей та дітей з інвалідністю, при тому, що для здорових дітей ігровий майданчик повністю зберігає свої функціональні властивості.

Дитячі ігрові майданчики є частиною міського простору на різних його рівнях – від організації прибудинкових теренів до формування загальноміських рекреаційних зон.

УДК 712

В. А. Щурова,

кандидат архітектури, доцент кафедри дизайну архітектурного середовища КНУБА

ЗАКОНОМІРНОСТІ ТРАНСФОРМАЦІЇ МІСЬКОГО ЛАНДШАФТНОГО СЕРЕДОВИЩА У ВЗАЄМОДІ ПРИБУДИНКОВИХ І ШТУЧНИХ КОМПОНЕНТІВ

Визначення закономірностей перетворень міських ландшафтів необхідне з причин пошуку шляхів прогнозування містобудівної діяльності. Еволюційні трансформації природних ландшафтів у містах стосуються геологічної структури й зміни в них відбуваються поступово, повільно. Під впливом антропогенної діяльності, особливо, промислової й техногенної, зміни відбуваються значно швидше. У часі це залежить від того, яка стадія руйнації природного ландшафту внаслідок діяльності відбулася та який час необхідний для ревіталізації. Сталість антропогенних ландшафтів визначається терміном зношування будівельного фонду та «морального старіння» об'єктів. На рівні перетворення паркового середовища зміни відбуваються на протязі сезону його активного використання, особливо це стосується парків з відкритими атракціями, гідропарків, ботанічних садів тощо. Озеленені території приміських територій, які виступають в якості буферних зон можуть змінюватись у залежності від розширення асортименту рослин, благоустрій житлових територій за бажанням і фантазією групи активних мешканців, сквери біля громадських будівель і споруд – при зміні орендаторів і виду підприємницької діяльності. Таким чином, можна констатувати, що часові межі морфологічних змін ландшафтного середовища залежать від ступеня антропогенізації.

СКЕЙТ-ПАРКИ ЯК СКЛАДОВА АКТИВНОГО ДОЗВІЛЛЯ МОЛОДІ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ФУНКЦІОНУВАННЯ

Скейтпарк – спеціально побудований та обладнаний майданчик для катання та вдосконалення трюків прихильниками екстремальних видів спорту, таких як скейтборд, стрітборд, агресив-ролики, велосипеди BMX, самокати та ін. Скейт-парки з'явилися в Америці і довгий час були характерною ознакою цієї країни. Нині їх активно створюють в багатьох країнах світу: «Louisville Extreme Park» (Луїсвілл, штат Кентуккі, США), «Snake Run» (м.Вудворд, штат Оклахома, США), «SkateLab Skate Park» (Атлантик-Біч, Флорида, США), «Black Pearl» (Кайманові острови), «SMP Skate Park» (Шанхай, Китай), а також скейт-парки у Франції, Японії та багатьох інших країнах.

Розміщення цих парків враховує наявні просторово-планувальні можливості території і розташовуються: на природних схилах місцевості, на дахах споруд, на спеціально відведених для них ділянках, нерідко, значних розмірів (до 5 000 м²), в ландшафтних комплексах.

Основні функції світових скейт-парків: катання на велосипедах BMX, самокатах, скейтбордах та роликах, демо-виступи і фестивалі. Нерідко цей тип спортивних парків доповнюються дьорт-парками (спеціалізовані траси для катання на BMX або гірських велосипедах в стилі дьортджампінг – стрибки по бруду), памп треками (велосипедні траси, що складаються з ям, купин, контр-уклонів, не містить рівних ділянок), велотріалів (подолання природних або штучних перешкод на велосипеді), паркур-ділянок (подолання перешкод за допомогою власних рухів), скалодромами, мотузчаними парками, іншими видами екстремального спорту.

Зарубіжні скейт-парки розрізняються розмірами, режимом роботи, об'ємно-просторовим вирішенням, декоративно-стилістичним оформленням, що поєднує різні течії молодіжного мистецтва. Для них характерна поліфункціональність. Завдяки цьому скейт-парки набувають виразного і своєрідного об'ємно-просторового вирішення, приваблюють молодих активних людей, створюючи предметні умови для їх фізичного вдосконалення та розвитку фантазії. Майже столітній досвід будівництва і

експлуатації скейт-парків за кордоном України потребує аналізу та впровадження в вітчизняну практику (при створенні спортивної інфраструктури міст) їх позитивних якостей та досягнень.

УДК 712.253

*Н. П. Абрамова,
старший викладач кафедри містобудування КНУБА*

СПАДКОЄМНІСТЬ У СТВОРЕННІ СУЧАСНИХ ФРАНЦУЗЬКИХ ПАРКІВ

Створюючи співзвучний нашому часу садово-парковий ансамбль на місті заводу Сітроен, площею 14 га у Парижі, архітектори Ален Прево, Жиль Клеман, Патрік Берже, Жан-Поль Вільє творчо використовували класичні прийоми традиційного «французького саду».

Естетика регулярного планування значного простору за образом Версаля простежується у композиції парку, призначеного для відпочинку парижан. Основа задуми – формування співвідношення відкритих просторів в поєднанні з різними типами високої зелені баскетів, так званих «зелених кабінетів», які здобули нові риси новаторства у вигляді тематичних садів, наповнених пізнавально-філософським змістом. Найбільш виразною знахідкою парку, подібно Версалю, служить «Зелений килим» - газон в 300 м уздовж головної осі парку. Стрижені магнолії підтримують класику топіарного мистецтва. Їх ряди тягнуться вздовж двох оранжерей з екзотичними рослинами.

Спадкоємність традицій – це поєднання старого та нового, збереження величі стилів мистецтв, їх самобутність, якими багата французька ландшафтна архітектура.

УДК 711

*Т. Ю. Іносова,
старший викладач кафедри містобудування КНУБА*

ЛІНІЙНІ МІСТА, УТОПІЯ ЧИ РЕАЛЬНІСТЬ

Постійний інтерес протягом століть до лінійного типу розселення в містобудуванні не є випадковим, він має глибокі коріння - культурно-історичні, філософські та соціально-економічні. Перелік імен вчених, архітекторів, урбаністів, які займались проблемами розселення та

проектуванням лінійних міст, говорить про те, що ця ідея має не аби-які переваги. Концепція лінійних міст з'явилась в теорії містобудування наприкінці 19 століття. Першим, хто у 1882 році активно пропонував та просував нову схему розвитку міст, був іспанський архітектор-урбаніст Сорріа Матта з його проектом для Мадриду, який був частково реалізований.

Основні переваги такого типу міст це постулати комфортного та сталого розвитку житлового поселення, тобто: наближення мешканців до природного оточення, відокремлення руху транспорту від руху пішоходів, пішохідна доступність до зупинок швидкісного транспорту і, таким чином, доступність до виробничих зон та до основного міста в системі розселення. Важливою умовою створення лінійного міста є наявність швидкісного транспорту, а сучасні технології та розробки в цій сфері знов відродили ідею лінійного міста. Однією з перспективних розробок в цій області є струнний транспорт Юницького, так званий, Sky Way, що оснований на попередньо напружених конструкціях. Цей вид транспорту має велику кількість переваг, основні з яких це безпека руху, внаслідок відсутності перетину різноспрямованих потоків, низька собівартість перевезення пасажирів, тривалий термін роботи. Випробування транспортної системи Sky Way доводить, що вона може стати основою для створення лінійних міст нового типу.

УДК 711(477)

*М. А. Сингаєвська,
старший викладач кафедри містобудування КНУБА*

ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УКРАЇНІ

З 2014 року в Україні почали відбуватися значні зміни в державній політиці місцевого самоврядування, спрямовані на децентралізацію влади – передачу частини повноважень, ресурсів та відповідальності органам місцевого самоврядування. Для створення правових умов та механізмів формування територіальних громад сіл, селищ та міст станом на 2019 рік затверджена значна кількість законодавчих напрацювань у сфері регіональної політики, а також містобудівного законодавства, як основоположного інструменту управління територіальними ресурсами громад. В першому читанні прийнято Проект Закону 6403 від 21.04.2017 р. «Про внесення змін до Закону України «Про регулювання містобудівної

діяльності», яким передбачено новий об'єкт містобудування на місцевому рівні, а саме – територія населеного пункту та відповідної об'єднаної територіальної громади, їх частин зі спільною планувальною структурою, об'ємно-просторовим рішенням, інженерно-транспортною інфраструктурою, комплексом об'єктів будівництва. З огляду на це, перед сучасними архітекторами-містобудівниками постають нові завдання з просторового планування територій, визначення перспективних напрямків розвитку населеного пункту в системі нового містобудівного утворення – об'єднаної територіальної громади.

УДК 376:72

А. О. Бреус,

асистент кафедри містобудування КНУБА

ОБНОВЛЕННЯ ПРОГРАМИ ПОЧАТКОВОЇ ПІДГОТОВКИ АРХІТЕКТОРІВ У КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

У КНУБА програма навчання студентів спеціальності «Архітектура та містобудування» не відповідає реаліям подальшої професії.

Такої проблеми не виникає в Технічному Університеті Мюнхена в Німеччині, де кожен семестр студенти займаються проектом, який поєднує результати вивчення усіх дисциплін за один семестр. Крім того, з першого курсу студенти займаються проектуванням. Наприклад, серед перших завдань у них проектування молодіжного центру.

Спираючись на досвід європейських архітектурних шкіл, пропонується на кафедрі містобудування КНУБА відкоригувати теми проектів першого і другого курсу, а саме: у першому семестрі обміри фрагменту фасаду будівлі об'єднати з вивченням художньої техніки тушової лінійної графіки, а потім здійснити вивчення пам'ятки архітектури в ортогональній проекції з виконанням світлотіньового моделювання; другий семестр присвятити вивченню містобудівної проектної графіки і застосувати її в проекті зупинки громадського транспорту; третій семестр розпочати з проектування скверу, де далі буде проектуватися виставковий павільйон або кафе на 50 місць.

Запропоновані зміни призведуть до збільшення вмотивованості студентів в отриманні нових знань, оптимізації часу навчання двом складовим спеціальності «Архітектура та містобудування», зростання

рівня кваліфікації випускників освітнього рівня «Бакалавр» та підвищенню зацікавленості роботодавців у подальшому їх працевлаштуванні.

УДК 712(477-25)

*Л. Л. Вовчок,
асистент кафедри містобудування КНУБА*

ЛАНДШАФТИ КИЄВА – ЗНИЩЕННЯ І ТОТАЛЬНА ЗАБУДОВА

Рішенням Генерального плану Києва до 2025 р. «Про розміщення перспективної житлової та житлово-громадської забудови» передбачається 295 ділянок і територій для перспективного житлового будівництва загальною площею 2406,46 га, серед яких як мікрорайони і квартали, так і невеликі ділянки для окремих будинків. При цьому, станом на початок 2017 року, 63 таких ділянки загальною площею 423,41 га (18,6%) вже освоєно або знаходяться на стадії освоєння під житлову забудову або інші функції. Якщо говорити в цифрах, малоприсадибні і непридатні становлять 40% загальної площі територій, визначених Генеральним планом під перспективну житлову забудову. Найчастіше малоприсадибними і непридатними для забудови є ділянки з цінним середовищем і рослинністю. Більшість непридатних для забудови ділянок є заплавами річок Дніпро і Десна (!). Згідно з міжнародними системами сертифікації територій забудови зведення капітальної забудови на таких територіях є грубим порушенням екологічних вимог. Крім того, ці території часто розташовані на периферії міста, віддалені від основної міської інфраструктури, робочих місць, а отже їх забудова сприятиме розповзання міста, зниження його комфорту, ефективності, а також площі зелених ділянок.

Отже, аналіз показує, що рішення Генерального плану Києва 2025 не відповідають сучасним екологічним принципам життєздатності територій, адже: передбачено будівництво заплави річок Дніпра і Десни, які зараз знаходяться в природному стані, що суперечить визнаним міжнародним документам і вимогам; відсутні пропозиції пріоритетності освоєння територій під забудову; цінніші з точки зору природних ресурсів території передбачається освоювати одночасно з менш цінними (одночасно, більш придатними для забудови); не відзначена важливість ущільнення забудови за рахунок першочергового освоєння промислових і комунально-складських територій для збереження зелених ділянок в системі міста;

всупереч екологічним вимогам, заплановано освоєння територій з цінними природними ресурсами, що передбачає знищення природних екосистем, вирубка дерев і знищення рослинності.

УДК 711.553.4

*А. В. В'язовська,
асистент кафедри містобудування КНУБА*

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ПЛАНУВАЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ВОДНО-ЗЕЛЕНИХ ТЕРИТОРІЙ МІСТА

Водно-зелені території міста – це озеленені і відкриті простори міста, що формуються на основі гідрографічної мережі, можуть бути розташовані в прибережних зонах водойм і річок, а також в структурі водозбірною басейну. На основі аналізу містобудівних досліджень встановлено, що формування водно-зелених територій має ґрунтуватись на застосуванні “ландшафтно-екологічного” та “басейнового” підходів. Згідно з ландшафтно-екологічним підходом, важливе значення в ландшафті мають “динамічні” елементи – природні процеси, які рекомендується вважати основою для функціонального зонування і розробки планувальних рішень. На планувальну організацію водно-зелених територій впливають фактори, пов’язані із динамічною природою води як компоненту ландшафту: сезонні зміни рівня води в річках, атмосферні опади і поверхневі стоки, що є взаємозв’язаними процесами, що діють в межах річкового басейну. “Басейновий підхід” передбачає комплексне дослідження гідрографічної мережі і території річкового водозбору, що є цілісною екосистемою. Управління за басейновим принципом – це інтегроване землекористування, зокрема зеленими зонами і акваторіями, в географічних межах водозбору на користь мешканцям і природі.

УДК 712.257

*М. А. Ларіонова,
асистент кафедри містобудування КНУБА*

ВІТЧИЗНЯНИЙ ДОСВІД СТВОРЕННЯ СКЕЙТ-ПАРКІВ

Скейт-парки активно будуються і експлуатуються в світі з 40-х років минулого століття та останнім часом вони набирають популярності і в Україні. Серед побудованих за останні кілька років: скейт-парк для

проведення змагань Pringles Xtreme Street Battle, скейт-парк на даху ТЦ «Приозерний» в Дніпропетровську, в ТРЦ «Порт Сіті» в Луцьку, T.Roll Park, роллердром ЖК «Паркові Озера» та «Born» в Києві, скейтпарки в Харкові, Одесі, Коломиї, Миргороді, Вознесенську, Броварах, Вовчанську, Луцьку, Лубнах, Маріуполі, Тячеві, Павлограді, Корюківці, Золоче Київської обл., інших містах та містечках.

Розташовуються вони, за звичай, на спеціально відведених для них відкритих територіях, інколи на дахах споруд, в умовах обмеженої ділянки (котеджне містечко Золоче, Київська обл., скейт-парк в Вовчанську Харківської обл.). Окремий клас скейт-парків складають будівлі з збірно-розбірних конструкцій та спортивних модулів (скейтпарк для Pringles Xtreme Street Battle, скейтпарк на даху ТЦ «Приозерний» в Дніпропетровську, скейт-парки: для роллердрома ТРЦ «Порт Сіті» в Луцьку, в Тячеві та інші). Основні функції скейт-парку в Україні: катання на велосипедах ВМХ, самокатах, скейтбордах та роликах серед початківців та для дітей, всеукраїнські змагання зі скейтбордингу, демо-виступи кращих скейтеристів, ролерів, велосипедистів на ВМХ і МТВ.

Попит на скейт-майданчики і парки перевищує пропозицію, але їх номенклатура в Україні досить одноманітна, не враховує потреби всіх категорій спортсменів. Нормативних документів, що мають регулювати проектування та розміщення таких спеціалізованих спортивних майданчиків або територій на даний момент в Україні не існує. Скейт-парки на практиці створюються окремими ініціативними групами або на замовлення певних фірм. Це надає можливість проектувальникам продовжити вдосконалення і конкретизацію функціонального складу скейт-парків та їх просторової організації. а від науковців вимагає узагальнення досвіду практики та опрацювання рекомендацій, щодо складу, розмірів і розміщення скейт-парків.

СВІТОВИЙ ДОСВІД ЛАНДШАФТНО-ПЛАНУВАЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ «ЗЕЛЕНОЇ» ПІШОХІДНОЇ МЕРЕЖІ В СТРУКТУРІ МІСТ

Доцільна ландшафтна організація й створення безперервної системи озеленених пішохідних просторів міста («greenways» – «зелені» маршрути) набули широкого поширення в світі в зв'язку з важливим просторово-рекреаційним значенням.

"Зелена» пішохідна мережа може як об'єднувати все місто, так і бути використана як система, альтернативних міським магістралям, шляхів для пересування пішоходів (велосипедистів та людей, що використовують інші немоторизовані засоби). Вона повинна мати зв'язки з будь-яким районом міста та рівні, відповідні його планувальній структурі. Розгалуження можуть бути різноманітними та гнучкими й включати: зелені шляхи в мікрорайонах та районах міста, проходити вздовж вулиць малоповерхової забудови, ділянок навчальних та лікарняних закладів, кладовищ, перетворених у промзонах шляхів, долин річок, зелених міських вулиць, а також через сади, сквери бульвари, лісосмуги, відводи занедбаних залізничних колій тощо.

Створення «зеленої» пішохідної мережі в містах надасть можливість мешканцям міста вести активний спосіб життя, покращить стан навколишнього природного середовища та занедбаних територій, придасть їм нове життя. Виступаючи в якості міських об'єктів туризму зелені мережі сприятимуть охороні культурної спадщини та ландшафтів міста.

ВІДКРИТИЙ ГРОМАДСЬКИЙ ПРОСТІР ЯК СТРУКТУРНИЙ ЕЛЕМЕНТ СУЧАСНОГО МІСЬКОГО СЕРЕДОВИЩА

Складові елементи міських громадських просторів розглядаються сьогодні, як окремо взяті містобудівні об'єкти (громадські центри, міські вулиці й площі), відірвані від ландшафтної підоснови й не враховують

сучасні потреби містян та загальну екологічну ситуацію в містах. Результатом цього є: погіршення екологічного стану та естетичних якостей міських територій, деградація компонентів ландшафту; невідповідність сформованої планувальної структури фактичному функціональному використанню та вимогам щодо створення сприятливих умов для людини; невирішеність можливості експлуатації відкритих громадських просторів в різні пори року й доби різними віковими та соціальними групами населення. Все це погіршує містобудівну й соціальну ефективність територій громадських просторів сучасних міст.

Сьогодні необхідне нове бачення відкритих громадських просторів міст, яке відповідає соціально-культурним процесам, що відбуваються в суспільстві. Сучасний громадський простір повинен бути соціально-орієнтованим, функціонально та інформаційно насиченим, тобто включати мультифункціональні інтегровані простори, з можливістю використання в різні пори року й доби. Він має бути креативним, безбар'єрним та враховувати інтереси всіх соціальних груп населення, а також мати високий рівень екологічних та естетичних якостей.

При формуванні предметно-просторового відкритого громадського середовища слід використовувати широкий асортимент архітектурно-художніх та інженерно-технічних елементів та заходів, а природні компоненти повинні поліпшувати мікрокліматичні умови та знаходитись в прямій залежності від функціонального зонування території.

УДК 556.55:711

*Г. А. Драгомирова,
аспірантка кафедри містобудування КНУБА*

ОЦІНКА ПОТЕНЦІАЛУ МІСЬКИХ ВОДОЙМ

Сучасне бачення прибережних територій водойм, як особливого виду ресурсу, що несе в собі поєднання вразливого природного фонду та перспективного розвитку культурного потенціалу окремих планувальних одиниць міста, визначає необхідність виокремлення підходу до ландшафтно-містобудівної організації міських водойм.

Вітчизняними (В.М. Вадимов, Т.І. Задворяньська, Д.В. Литвинов, Н.Е. Оселко, А.І. Соколов) та закордонними дослідниками (М. Промінськи, А.Матур П.Кібель) визначається значна кількість ефективних стратегій та інноваційних підходів до вирішення проблем реорганізації

прирічкових територій у різних регіонах України і світу. Проте, вирізнення особливостей планувальних рішень прибережних територій міських водойм базується на усвідомленні специфіки самого поняття «водойма».

Оцінка потенціалу водойм має здійснюватися у межах структури, що охоплює три етапи: аналітичний (пофакторна оцінка); об'ємно-просторовий аналіз (оцінка лінійних і вузлових доміант, що складають опорний каркас території та окремих вузлових елементів каркаса, що прогнозують її просторовий розподіл); регулятивний (прогнозований вплив на організацію структурно-планувальних елементів території міста з певним функціональним використанням).

Запропоновані етапи не є вичерпними, а відображають систему взаємопов'язаних оцінок, що є основою для диференціації природно-ресурсного потенціалу міських водойм.

УДК 712

*А. О.Каранда,
аспірант кафедри містобудування КНУБА*

ВПЛИВ ПСИХОЕМОЦІЙНИХ ЧИННИКІВ НА ФОРМУВАННЯ КОМПОЗИЦІЇ ПАРКІВ

Сучасний етап розвитку суспільства характеризується високими темпами інтенсифікації суспільства. Це впливає на всі ланки життя людини – здоров'я, фізичний, психоемоційний та духовний стани. У парках України, практично, відсутнє втілення оригінальних ідей філософської та психоемоційної направленості (окрім меморіальної), яка б позитивно впливала на відвідувачів та допомагала впоратися їм із зовнішніми та внутрішнім психофізіологічними тисками.

Розглядаючи наукові роботи, пов'язані з парковим середовищем, було з'ясовано, що переважна їх більшість досліджує містобудівні, функціонально-планувальні, соціально-культурні, семіотичні, соціально-педагогічні аспекти паркового середовища, але питанням психоемоційного сприйняття людиною середовища парків приділяється недостатньо уваги.

Чинники, що впливають на формування композиції парків поділяються на природні та штучні. До них відносяться ті, що впливають на будівництво ландшафтних об'єктів (містобудівні, екологічні, інфраструктурно-технічні, санітарно-гігієнічні, економічні) та ті, що здійснюють безпосередній психоемоційний вплив на людину (соціально-

психофізіологічні, естетичні, історико-культурні). Вплив всіх чинників є важливим, але, з точки зору психоемоційного впливу на людину основоположними є соціально-психофізіологічний (безпека, комфорт, зручна архітектурно-планувальна структура) та естетичний (задоволення естетичних і духовних потреб людини).

З точки зору ландшафтної організації парків, чинники, що впливають на психофізіологічний стан людини розглянуто вперше. Їх використання у проектних пропозиціях дасть можливість створювати спеціалізовані культурно-пізнавальні парки, які позитивно впливатимуть на психоемоційний стан людини.

УДК 796.5:711.7(477.51)

*К. С. Баланда,
студентка кафедри містобудування КНУБА*

АРХІТЕКТУРНО-ПЛАНУВАЛЬНА ОРГАНІЗАЦІЯ МАРШРУТУ СПЛАВУ ПО Р. ДЕСНІ В ЧЕРНІГІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Туризм в Україні має багату історію. На сьогоднішній день, явище туризму набуло великої популярності, тому багато територій є залученими до процесів подорожування. Одним з найцікавіших видів туризму є водний туризм – подорожування з використанням водного транспорту, а на території України знаходяться близько 63 тисяч річок, і більша їх частина підходить для проведення туристських походів.

Головна художня концепція екскурсійно-прогулянкового маршруту сплаву по р. Десні в Чернігівській області полягає в перенесенні подій повісті письменника Джерома Клапки Джерома «Троє в одному човні (якщо не рахувати собаки)». Паралельно з рухом героїв повісті по маршруту наводяться описи пам'яток і населених пунктів, які трапляються на їхньому шляху і головний герой (що є прототипом самого автора) розмірковує про зв'язок цих місць з історією і згадує численні кумедні випадки зі свого минулого.

Планується розроблення зручного та комфортного маршруту сплаву із довготривалими та короткочасними зупинками, для зручності відпочинку і відвідування пам'яток архітектури, що знаходяться на прилеглих до ріки територіях. Реалізація проекту дозволить продемонструвати особливості застосування методики проектування маршрутів сплаву по рівнинним рікам України.

АРХІТЕКТУРНО-ПЛАНУВАЛЬНА ОРГАНІЗАЦІЯ ТЕХНОКЛАСТЕРУ В М. КИЄВІ

На сьогодні в Україні спостерігається зростання процесу міграції за кордон кваліфікованих фахівців з високотехнологічних спеціальностей. Одною з причин цього є відсутність інноваційних просторів. Натомість, за кордоном впроваджують широкомасштабні проекти середовища для розвитку освіти та науки, розвитку нових видів виробництва, розробки новітніх технологій. До найвиразніших прикладів можна віднести: м. Курітіба (основні критерії формування міста – цінності та потреби людини); м. Неом (основні критерії – розвиток штучного інтелекту на високому рівні); м. Масдар (основні критерії – втілення НТП в поєднанні з потребами людини).

Нами пропонується створити в північній частині м. Києва технокластеру, де б високі технології перепліталися з природою, та врешті-решт, із самою людиною. Внаслідок цього поєднання має виникнути новий простір зі своєю невеличкою екосистемою, де будуть створені найкращі умови для потужної інноваційної діяльності. Це дозволить надати приклад втілення ідей з архітектурно-планувальної організації середовища, ефективного та сприятливого для підвищення освітнього та наукового рівня, забезпечення робочими місцями прогресивної молоді та досвідчених спеціалістів, а отже і припинення «витоку» професійних кадрів, ідей та розробок з України.

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНИХ ГРОМАДСЬКИХ ПРОСТОРІВ НА ВОДІ У ЦЕНТРАЛЬНІЙ ЗОНІ М. КИЄВА

Світовий досвід розвитку багатонаселених міст говорить нам про необхідність вирішення проблем, пов'язаних з організацією об'єктів громадського призначення в умовах відсутності вільних територій у щільній забудові міста. У столиці нашої країни вже сьогодні виникає

потреба у розробці інноваційних методів розширення громадських територій.

Розширення громадських територій за рахунок акваторії в центрі міста компенсує відсутність вільних територій, а також дає можливість сприяти соціалізації городян, реалізації принципів самоврядування. Концепція проекту полягає у формуванні першого в Україні громадського простору на водній поверхні. В основу плавучого громадського простору закладена понтонна система, яка може бути обладнана та адаптована до формування на ній середовища життєдіяльності людини будь-якого призначення. В межах плавучих громадських просторів будуть створені рекреаційні зони, зони масових заходів, культурного та спортивного розвитку, зони обслуговування та торгівлі. На понтонах також передбачається 1-3 поверхова забудова різного призначення.

Формування плавучих островів дозволяє не лише розширити громадські території міста, а й сприятиме покращенню умов життя громадян та підвищенню якості задоволення їх потреб.

УДК 712

*Л.В. Басмат,
студентка кафедри містобудування КНУБА*

ОСОБЛИВОСТІ ЛАНДШАФТНО-ПЛАНУВАЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ВЕЛОМАРШРУТІВ У СОЛОМ'ЯНСЬКОМУ РАЙОНІ В М. КИЄВІ

Зі стрімким розвитком велотранспорту в Україні, населення потребує створення та облаштування якісних веломаршрутів. Відсутність велосипедних доріжок створюють додаткові перешкоди для пішоходів та учасників дорожнього руху. Для врегулювання цієї проблеми необхідно створити безпечні умови для пересування, створивши окрему відділену від проїжджої частини та тротуарів смугу для велосипедистів.

Проект передбачає організацію веломаршрутів в існуючому міському середовищі, а саме Солом'янському районі. Для реалізації проекту було обрано цей район з наступних причин: незадовільна транспортна розв'язка, відсутність паркомість, відсутність ліній метро, що проходить наскрізь. Крім того на визначеній місцевості існують сприятливі передумови у вигляді фрагментарної наявності велосипедних доріжок, а також достатньої кількості місця для їх реалізації. Функціональне зонування включає в себе крім велосипедних доріжок ,

місця для парковки, пункти прокату велосипедів , пункти гідратації, зони для відпочинку, зони озеленення, інформаційні зони. В залежності від транспортної розв'язки будуть створені наземні переїзди через дорогу, щоби оптимізувати водночас рух автотранспорту та велосипедистів. Створені також і для велосипедистів світлофори. Велодоріжки будуть відділені від доріг та тротуарів зоною озеленення, додаючи естетичної краси. Інформаційні зони включатимуть в себе електронну систему, яка буде показувати найшвидший маршрут між двома пунктами одного району, а також окремо туристичні маршрути ,де буде вказаний кілометраж та рельєф місцевості.

Реалізація проекту дозволить Україні вийти на рівень європейських країн у питанні освоєння порушених проблем території, а також буде сприяти залученню інвесторів та туристів, що позначиться на економічному розвитку не тільки міста, але й усієї країни в цілому, розвиваючи велотуризм по всій Україні.

УДК 712.36

Є. І. Бугаєц,

студент кафедри містобудування КНУБА

ПРОПОЗИЦІЇ З УПОРЯДКУВАННЯ УРБАНІЗОВАНОГО СЕРЕДОВИЩА ВЗДОВЖ МЕЖ М. КИЄВА У ЗОНІ ТЯЖІННЯ КІЛЬЦЕВОЇ ДОРОГИ

Актуальність теми засвідчує наявність безперервно урбанізованого середовища, що простягається за межі адміністративних кордонів міста, охоплює дві або більше адміністративні одиниці, має місцеві органи влади з різними можливостями та пріоритетами та страждає від недостатньої координації.

Пропонується території у зоні тяжіння Кільцевої дороги розглядати як єдиний територіальний соціально-економічний комплекс, розвиток якого має відбуватися за принципами: узгодженості територіальних та функціональних складових, естетизації середовища, інтенсивності використання рівнів просторових структур, функціональної насиченості. Функціонально-планувальне рішення території набуде лінійно-вузлового характеру. Проектом передбачено створення громадської зони, яка буде поєднувати в собі офісно-діловий хаб та комплекс торгівельно-розважальних центрів. Окрім офісних приміщень в громадському кластері

будуть сконцентровані решта функцій: адміністративні центри, готелі, ресторани, кафе, дитячі центри, аптеки, банки, фітнес-клуби, конференц-зали. Житловий фонд в межах садибної забудови, яку буде ліквідовано при реорганізації територій, компенсується формуванням нової житлової зони, що відповідатиме потребам сучасного жителя мегаполісу. Окремі території поблизу місця перетину Кільцевої дороги та фастівської залізничної гілки будуть займати: транспортний вузол (включатиме депо метрополітену, станцію метро, зупинку швидкісної залізниці та зупинки надземного громадського транспорту), інноваційний технопарк та логістичний центр.

Проект має на меті сформувати повноцінне життєве середовище, задати йому саме ті функції і процеси, котрих не вистачає в даний час для гармонічного і повноцінного функціонування.

УДК 711.58

*Б. Г. Гезь,
студентка кафедри містобудування КНУБА*

ПРОПОЗИЦІЇ З РЕВІТАЛІЗАЦІЇ ЖИТЛОВОГО КВАРТАЛУ В М. КИЄВІ

Протягом всієї історії розвитку міст постійно виникає необхідність системного оновлення їх планувальної структури, заміні окремих будівель і споруд і проведення різних реконструктивних заходів викликаних змінами в умовах життя суспільства. Сьогодні житлові квартали, що були побудовані в 1960-70-х роках, вичерпали свій термін експлуатації та потребують проведення комплексної ревіталізації. Закордоном вже давно проводять заходи з ревіталізації будинків та благоустрою. Успішними в цьому є Німеччина, Росія, Великобританія.

В своєму дипломному проєкті ревіталізації житлового кварталу в м. Києві, я хочу поєднати модернізацію житлових будинків та оновлення благоустрою і озеленення території. У внутрішньо-квартальному просторі планується створити окреме безпечне та комфортне середовище без транспорту, що поєднується з широким променадом. На території передбачено умови для всіх функцій, які потрібні людям для комфортного проживання. Велика кількість озелених територій, зони рекреації, дитячі майданчики, зручна пішохідна структура та підземні паркінги які розраховані на мешканців кварталу. В результаті проведення ревіталізації

житлових кварталів ми зможемо вирішити проблему з використанням житлової забудови, яка давно застаріла морально і фізично.

УДК 712.3

*Д. О. Гузік,
студент кафедри містобудування КНУБА*

ТЕНДЕНЦІЇ ЛАНДШАФТНО-ПЛАНУВАЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИСОКОТЕХНОЛОГІЧНИХ ЗОН У СУЧАСНИХ МІСТАХ

На даний момент діяльність сучасних українських технопарків недостатньо ефективна. Створення нового типу високотехнологічних об'єктів, зокрема виявлення тенденцій їх ландшафтно-планувальної організації має позитивно вплинути на розвиток даної галузі. У доповіді буде проаналізовано досвід дослідження і проектування високотехнологічних об'єктів.

Світовий досвід функціонування технопарків досліджували науковці Солнцев С., Гнітецький Є. Питання архітектурно організації технопарків досліджувала Сираєва А. Н. На сьогоднішній день науковцями досліджено наступні аспекти формування високотехнологічних територій: Класифікації за територіальною ознакою, за величиною, за спрямованістю.; моделі технопарків.

Мета дослідження – розширити класифікацію високотехнологічних об'єктів, доповнити список прийомів ландшафтно-планувальної організації в-т об'єктів. Вперше буде запропоновано модель високотехнологічних об'єктів для країн третього світу.

УДК 711(477.86)

*В. С. Дубашевський,
студент кафедри містобудування КНУБА*

МОДЕЛЬ ТЕРИТОРІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ СМТ. ВЕРХОВИНИ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Українські нагір'я ніколи не сприймалися, як гірські території з особливими проблемами розвитку, тому я вирішив дослідити та запропонувати можливості розвитку гірських територій на прикладі Карпат.

В основу проекту реабілітації карпатського поселення смт. Верховина Івано-Франківська області покладено концепцією формування новітньої моделі туристично-рекреаційного центру. Для цього пропонується модернізувати транспортну систему, планувальну структуру та інфраструктуру поселення, запровадити сучасні програми з охорони навколишнього середовища тощо.

В селищі передбачається реорганізувати промислову зону під такі види підприємств: текстильне підприємство, конезавод, вівчарство, сироварня. На території кемпінгу для рафтерів створити туристичну бачу для рафтингу. Вирішити благоустрій прибережної смуги річки Чорний Черемош. Створення системи гірсько-лижних спусків, стежок для пішохідних та кінних прогулянок. Створення сучасної системи розміщення готелів і всіх допоміжних громадських об'єктів за принципом: будівля – міст, і розмістити ці структури на гірських масивах, незадіяних під гірсько-лижні спуски. Тим самим створити середовище наближене до природнього і відчутти неземну атмосферу навколишніх пейзажів гір.

Реалізація проекту дозволить не лише реабілітувати деградоване гірське поселення, але й відкрити принципово нові методи та прийоми розвитку міст Карпатського регіону України.

УДК 728

*Є. Ю. Єрмаков,
студент кафедри містобудування КНУБА*

ДОСВІД МОДЕРНІЗАЦІЇ МІСЬКИХ РАЙОНІВ МАЛОПОВЕРХОВОЇ ЖИТЛОВОЇ ЗАБУДОВИ 1930-40-Х РОКІВ

Реновація із збереженням первинного вигляду характерна для житлових районів 1930-40-х років, внесених до списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. Це такі житлові райони як: Хуфайзен (Німечинна), комплекс Карла Легіна (Німечинна), «Біле місто» (Weisse Stadt) (Німеччина), Шиллерпарк (Німеччина), Сімненштадт (Німеччина),

В житловому районі «Хуфайзен» в Берліні (1930 р., арх. Б. Таут) виконано санацію фасадів, відновлено дах, первинні кольори у відповідності до архітектурних креслень. До того ж органами архітектурного контролю погоджено зміни в плануванні квартир для комфортного проживання, шляхом об'єднання кімнат в загальні відкриті

простори, змінені функціональні призначення приміщень, переплановані санітарні вузли.

Такі методи цілком можливо впроваджувати і в Україні. Тим паче, що прибудова нових об'ємів до будівлі вже активно використовують. Надбудови мансард для майстерень, ліфтові шахти в будинках де ліфтів не було по проекту, суцільне застосування балконів зі збільшення площі та об'єднання їх у цілісній композиції.

УДК 711.435

В. І. Кошма,

студент кафедри містобудування КНУБА

ПРИНЦИПИ ГУМАНІЗАЦІЇ ВІДКРИТИХ ГРОМАДСЬКИХ ПРОСТОРІВ МАЛИХ МІСТ

На сьогоднішній день дуже мало якісних відкритих громадських просторів які б відповідали сучасним вимогам та потребам всіх верств населення. Створення багатофункціонального, здорового, безпечного, комфортного, екологічного громадського простору для поліпшення якості життя міського населення є головним завданням розвитку будь якого міста.

Серед вдалих проектів реабілітації відкритих громадських просторів, можна виділити:

- *Міський парк Суперкляйн в Данії.* Через не благополучність місця та високій склад злочинності було створено багатофункціональний простір. Дана зона була організована в просторі вулиці, на місці якої раніше проходили залізничні колії.
- *Courtyard City Hall у Познані, Польща.* Площа яка в минулому використовувалася як автостоянка стала багатофункціональною, за рахунок мобільних меблів.
- *Парк Чхонгечхон, Сеул.* Погіршення екологічного стану міста через велику магістраль сприяло створенню свого оазису замість магістралі, відродження річки яка колись там протікала.

Підвищення рівня комфорту життєдіяльності мешканців міста можна досягти засобами ландшафтної організації відкритих громадських просторів спираючись на наступні принципи:

- збереження унікальності історичності середовища;

- варіативності сценарію поведінки мешканців шляхом організації відкритого громадського простору як соціального магніту, виходячи з потреб і запитів різних споживачів;
- індивідуальності середовища відкритого громадського простору, яка забезпечується шляхом створення у ньому різноманітних «тематичних» куточків;
- акумулювання позитивного простору, шляхом повернення до традиційних типів міських відкритих просторів.

Принципи та засоби гуманізації відкритого громадського простору мають бути направлені на підвищення комфорту життєдіяльності людей та відповідати потребам різноманітних верств населення.

УДК 711.57(477.81)

С. Р. Караєва,

студентка кафедри містобудування КНУБА

ОРГАНІЗАЦІЯ УНІВЕРСИТЕТСЬКОГО КОМПЛЕКСУ ІННОВАЦІЙНОГО ТИПУ НУ «ОСТРОЗЬКА АКАДЕМІЯ» У М. ОСТРОГ РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Стратегією розвитку міста Острог визначено, що основним драйвером розвитку міста є використання інтелектуального потенціалу громади і в особливості Національного університету «Острозька академія». Це обумовлює необхідність територіального розширення і архітектурно-планувального розвитку університету.

У результаті аналізу вихідної ситуації було виявлено, що наявних територій НУ «Острозька академія» недостатньо для його розвитку, а існуючі об'єкти розташовані по місту розосереджено, що не є зручним для навчального процесу. Зважаючи на це, проектом пропонується розбудова автономного університетського комплексу інноваційного типу на 5000 студентів, архітектурно-планувальна організація якого буде розроблена на принципах територіальної компактності, функціональної гнучкості, композиційної цілісності та ідейної виразності, перспективності розвитку планувальної структури та принципі сталого розвитку комплексу. Ідейною основою концепції комплексу буде асоціативно-тематичний зв'язок зонування комплексу з концепцією «вільних мистецтв», що були основою освітньої програми середньовічних університетів і зокрема Острозької академії, що підкреслить відродження академії у сучасному університеті.

Організація університетського комплексу інноваційного типу у м. Острогов відкриває можливості для розвитку міста як університетського центру, що є унікальною для України моделлю розвитку малих міст. Модель комплексу може бути використана для організації нових або реорганізації існуючих університетських комплексів.

УДК 725.51

*І. В. Кузьмицький,
студент кафедри дизайну архітектурного середовища КНУБА*

ОСОБЛИВОСТІ АРХІТЕКТУРНО-СЕРЕДОВИЩНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКИХ МЕДИЧНИХ ЦЕНТРІВ

В своїй магістерській роботі я розглянув питання організації архітектурного середовища науково дослідних медичних центрів та їх місця у планувальній структурі міста. Сфера медицини налічує велику кількість питань які ще не вирішені, і тому медичні дослідні центри є без сумніву актуальною темою.

В роботі проаналізовано сучасні дослідження в галузі проектування медичних дослідних центрів та зв'язок цієї теми з науковими програмами (стратегія всесвітньої організації охорони здоров'я, програми розвитку міст ООН, Лейпцизька хартія «Міста Європи на шляху сталого розвитку»), також розглянуто аналоги існуючих лабораторій які сконцентровані переважно в таких країнах як США та Австралія. На основі аналогів я виявив декілька тенденцій проектування науково-дослідних медичних центрів.

Підводячи підсумки, магістерська робота акумулює результати вже проведених досліджень та вносить частку наукової новизни в питання проектування даних закладів.

УДК 711.168(477.61)

*І. М. Кучеренко,
студент кафедри містобудування КНУБА*

ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ВІДНОВЛЕННЯ М. ЩАСТЯ ЛУГАНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

У регіонах України, де з 2014 року проводиться Антитерористична операція (АТО), за попередніми підрахунками, було зруйновано близько

10000 будівельних об'єктів. Вже цілком зрозуміло, що по закінченню військових дій залишиться велика зруйнована територія, яку необхідно буде відновлювати та відбудовувати. В м. Щастя Луганської області потребує відновлення 40 % об'єктів.

В основу проекту відбудови міста покладено концепцією формування першого в Україні глобального фінансового центру. Розвиток міста Щастя може стати тестовою базою для проведення реформ та інновацій у трьох основних сферах: ІТ, економіка та енергетика. Для цього пропонується модернізувати транспортну систему, місцеве самоврядування, планувальну структуру та інфраструктуру поселення, запровадити сучасні програми з охорони навколишнього середовища тощо. Функціонально-планувальне рішення міста набуде розосередженого характеру. Будуть створені 3 центри (ІТ, економіки, енергетики). Рекреаційна територія на узбережжі ставків буде інтегрована в житлове середовище. Передбачається будівництво 11 башт до 50 поверхів, які будуть слугувати громадськими центрами та транспортними вузлами міського та міжміського транспорту. На території пропонується 3-5-поверхова житлова забудова.

Реалізація проекту дозволить не лише відновити зруйноване міське середовище, але й відкрити принципово нові орієнтири розвитку міст східного регіону України.

УДК 711.435(477.42)

*К. А. Лазоренко,
студент кафедри містобудування КНУБА*

РЕВІТАЛІЗАЦІЯ АРХІТЕКТУРНОГО СЕРЕДОВИЩА МАЛИХ МІСТ (НА ПРИКЛАДІ М. МАЛИН ЖИТОМИРСЬКОЇ ОБЛАСТІ)

В роботі розглянуто основні підходи щодо ревіталізації історично сформованого міського середовища малих міст України, та інших країн

Дана робота аналізує шляхи реновації та ревіталізації міста через санацію промислових об'єктів зі зміною їх функціонального призначення, методи реконструкції центральної та периферійної частини міст.

Основна ідея роботи – знайти оптимальні методи ревіталізації архітектурного середовища малих міст зберігаючи їх історичний образ та формуючи нові урбанізовані середовища.

Проведено аналіз літературних джерел і науково-дослідних робіт котрий показав, що розвиток малих міст, не може проходити без збільшення якості життя в ньому. Основним показником цього переходу є докорінне змінення естетичних та концептуальних якостей архітектурного середовища, його перехід на якісно новий рівень.

Виведено основні принципи створенням постіндустріального способу життя, орієнтованого на сучасні технології та глобальну мережу та розроблення інноваційної методики ревіталізації архітектурного середовища на території м. Малин.

УДК 711:712

А. В. Лобода,

студент кафедри містобудування КНУБА

ПРОПОЗИЦІЇ З РЕАБІЛІТАЦІЇ ПРОМИСЛОВИХ ТЕРИТОРІЙ У М. СУМИ ШЛЯХОМ СТВОРЕННЯ ТЕХНОПАРКУ НА БАЗІ УНІВЕРСИТЕТУ СУМДУ

Стратегічна мета розвитку м. Суми у довгостроковій перспективі, визначена Генеральним планом, – це створення високоякісного середовища життєдіяльності населення на основі сталого розвитку міста в нових соціально-економічних умовах та забезпечення якісного виконання Сумами функцій обласного центру.

Нами пропонується створити умови для розвитку наукового потенціалу м. Суми, шляхом організації місця, де будуть проводитися фундаментальні наукові дослідження, створюватимуться і швидко впроваджуватиметься високі технології. Для реалізації перерахованих вище намірів необхідна наявність розвиненої інноваційної інфраструктури.

Для цього було прийнято рішення повністю змінити існуючі промислові території в зоні вулиці Харківської. Зробити з хаотично забудованої ділянки кластер привабливий для здійснення ділової активності, проживання людини – зручні транспортні сполучення для користувачів громадського транспорту та автомобілістів, сучасна забудова, багато зелені, що нівелює шкідливий вплив виробництва та транспортної магістралі, упорядковані торгівельно-розважальні та рекреаційні території інформаційного технопарку.

Реалізація проекту дозволить не лише реабілітувати занедбані промислові території, але й відкрити принципово нові методи та прийоми реновації депресивних територій.

УДК 711.5:504

*О. Р. Миханів,
студентка кафедри містобудування КНУБА*

ПРИНЦИПИ РЕВАЛОРИЗАЦІЇ ПРОМИСЛОВОЇ ТЕРИТОРІЇ В ЕКОЛОГІЧНО СПРИЯТЛИВЕ СЕРЕДОВИЩЕ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ

Глобальні зміни в промисловості і припинення функціонування багатьох підприємств, привели до того, що багато територій міст України перебувають в стані занепаду або використовуються неефективно і недоцільно. Чіткий поділ районів на промислові, житлові та ділові привів до поширення користування транспортом, до маятникових міграцій населення та розповзання території міста. Ряд європейських міст вже пережили досвід пере профілізації значних промислових об'єктів під нові багатофункціональні формування. При аналізі підходів до трансформації промислових територій можна виділити такі принципи: Принцип сталого розвитку. Полягає в переосмисленні існуючого стану промислової території і якісній зміні її функціонування через відновлення екосистеми, енергоефективне проектування та захист від шкідливих чинників; Принцип планувальної реорганізації. Полягає в зміні існуючого функціонального призначення промислової території на житлове, громадське та ландшафтно-рекреаційне, що забезпечить її природню інтеграцію в загальну тканину міста; Принцип багатофункціональності. Перехід від однієї функції до багатьох взаємопов'язаних функцій, що забезпечать гармонійне існування району в межах даної території та структурі міста в цілому; Принцип екологічності. Полягає в використанні екологічно позитивних матеріалів та технологій, що сприятиме відновленню екосистеми та покращенню екологічного фону міста; Принцип людиноорієнтованості. Врахування особливостей щоденної активності мешканців міста та використання ними простору для забезпечення формування оптимального, комфортного середовища. Впровадження даних принципів в проектування середовища дозволить

створити комфортний для проживання, гармонійний та життєздатний міський простір.

УДК 711

*Л. Р. Мустафаєва,
студентка кафедри містобудування КНУБА*

МІСТОБУДІВНЕ ОСВОЄННЯ ПОРУШЕНИХ ТЕРИТОРІЙ У М. МАЛИНІ ЖИТОМИРСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Після закінчення видобутку будівельних матеріалів, на території виникають порушені ділянки, наслідком чого є екологічне напруження. Щоб збалансувати його, після повного вироблення кар'єра необхідно провести оздоровлення території та не допустити більшої шкоди екосистемі, тобто рекультивувати ландшафт.

Проект передбачає рекультивацію системи гранітних кар'єрів та організацію в їх межах рекреаційного містобудівного об'єкту – парку екстремальних розваг. Функціональне зонування відбувається по окремих порушених ділянках: кар'єр для водних екстремальних видів спорту, кар'єр для інших екстремальних видів спорту, кар'єр для тимчасового проживання відвідувачів та обслуговуючого персоналу. Враховуючи особливості рельєфу порушених ділянок, будуть використані спеціальні види підйомного транспорту, також особливу увагу приділено проблемі, характерній для порушених територій: відсутність зв'язків з функціональними елементами міста, неякісні або відсутні транспортні та пішохідні шляхи.

Реалізація проекту дозволить Україні вийти на рівень європейських та американських країн у питанні освоєння порушених територій, а також буде сприяти залученню інвесторів та туристів, що позначиться на економічному стані не тільки самого міста, а й області.

ВИКОРИСТАННЯ МОДУЛЬНОЇ АРХІТЕКТУРИ ДЛЯ РЕКОНСТРУКЦІЇ РАДЯНСЬКОЇ ТИПОВОЇ ЗАБУДОВИ

Важливою проблемою сучасних міст України є реконструкція типової житлової забудови часів СРСР. Зокрема, гостро стоїть питання рентабельності відновлення цієї архітектури.

Використання модулів, розроблених з урахуванням особливостей радянської серійної архітектури, дозволить ефективно та якісно провести процес реконструкції при значно нижчих витратах матеріальних та людських ресурсів. При цьому, модульну архітектуру можна використати як для безпосередньої реконструкції споруд, так і для зведення тимчасових будівель для тимчасового проживання мешканців будинків, що модернізуються. Розробка сортаменту модулів із різноманітними об'ємно-планувальними та функціональними характеристиками дозволить пристосувати старі будівлі до сучасних умов, зробити їх комфортними та багатофункціональними, а отже, й економічно вигідними. Серед інших переваг запропонованого підходу слід відмітити значно вищу якість кінцевої продукції та відносно нижчу вартість будівництва, що досягаються за умови проектування модулів з використанням BIM-технологій, виготовлення модулів в захищеному від зовнішніх чинників приміщеннях та мінімізації шкідливого впливу людського фактору при виготовленні та монтажі.

ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ТЕНДЕНЦІЙ ЗОВНІШНЬОГО ОСВІТЛЕННЯ У ЦЕНТРАЛЬНІЙ ЗОНІ М. ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

Згідно з Планом дій зі сталого енергетичного розвитку міста Хмельницького на 2016-2025 роки, модернізація системи зовнішнього освітлення здебільшого зводиться до заміни існуючих ламп на світлодіодні. Однак, старі ліхтарні стовпи не відповідають сьогоднішнім естетичним вимогам, а також не сприяють відтворенню «духу місця».

Натомість пропонується розробити мастерплан освітлення центральної зони міста Хмельницького, в якому буде передбачено насамперед відповідність характеру освітлення функціональним процесам кожної зони, а також зрозумілу роль в загальноміській ієрархії світлопросторів. Основний задум полягає у поєднанні вулиць центральної зони з центральною площею засобами освітлення. Такі світлові «коридори» підводитимуть людей до головного громадського простору міста. Функціональне наповнення центральної зони дуже щільне і різноманітне, його підкреслюватимуть відмінності у освітленні.

Планується скомбінувати утилітарне освітлення, потрібне для безпеки руху і орієнтації в просторі, і декоративне освітлення, необхідне в різних типах відкритих громадських просторів. Останнє включає світлові інсталяції, святкову ілюмінацію, ландшафтне освітлення та комбінації різних типів освітлювальних приладів для досягнення виразного гармонійного середовища.

Реалізація проекту дозволить досягти композиційної цілісності в освітленні центру даного міста, а також використані прийоми і засоби можна буде застосувати у проектуванні світлового середовища відкритих громадських просторів міст по всій Україні.

УДК 711

*А. О. Попова,
студентка кафедри містобудування КНУБА*

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІ МОДЕРНІЗАЦІЇ ФОРТИФІКАЦІЙНИХ КОМПЛЕКСІВ XIV – ПЕРШОЇ ПОЛ. XVIII СТОРІЧЧЯ НА ВОЛИНІ

У наш час фортифікаційні комплекси приваблюють мільйони туристів, адже можуть багато розповісти про історію та військові досягнення, побут та архітектурні стилі країни. Як об'єкти культурного надбання вони несуть історичну, архітектурну, естетичну цінності.

Сьогодні питання вивчення та збереження фортифікаційної спадщини, її охорони й включення у культурне життя сучасного суспільства є дуже актуальним. Тому комплексний історичний, архітектурно-містобудівний аналіз та впровадження відповідних заходів щодо пристосування пам'яток до утилітарних потреб сприятимуть вирішенню питання їх збереження.

Фортифікаційні комплекси Волині мають різний стан фізичної збереженості, тому в процесі залучення їх до використання у сьогоденні важлива реалізація певних принципів модернізації фортифікаційних комплексів: максимальне дотримання автентичного вигляду комплексу та його ландшафту; забезпечення вільного доступу до комплексу відвідувачів не залежно від нового функціонального призначення його окремих частин; наявність стабільних доходів від нових визначених функцій на реставрацію та підтримання пам'ятки в належному стані.

Таким чином, визначені принципи з модернізації фортифікаційних комплексів будуть сприяти підвищенню туристичного інтересу до цих пам'яток, що дозволить отримати кошти для їх утримання та збереження.

УДК 711.4

В. А. Порада,

студент кафедри дизайну архітектурного середовища КНУБА

ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ПОСЕЛЕНЬ У ПОЗАЗЕМНИХ УМОВАХ (НА ПРИКЛАДІ МАРСУ)

У зв'язку з проблемами збільшення кількості населення та глобальними проблемами зміни клімату на нашій планеті, в найближчі десятиліття питання колонізації людьми інших планет стануть надзвичайно актуальними. Найбільш вірогідним кандидатом для освоєння та розміщення людських поселень є планета Марс. Враховуючи зростаючий в останні роки інтерес до освоєння космічного простору та амбіційні плани та проекти таких людей та організацій як Ілон Маск та "Mars One", питання про особливості проектування людських поселень в позаземних умовах стоять особливо гостро.

Сучасні дані щодо природно-кліматичних, фізико-географічних та геологічних умов на поверхні Марса, а також проекти по колонізації та освоєнню Червоної планети виявили ряд проблем з організації поселень на цій планеті. Отже, виявлені наступні особливості розміщення поселень на Марсі у зв'язку з його природно-кліматичними умовами: орієнтація на місцевості з найменшим радіаційним фоном, герметично замкнутий внутрішній простір, напівавтономність та залежність від поставок ресурсів, палива та будівельних матеріалів з Землі.

Найбільш перспективним шляхом організації людських поселень в умовах Марсу є створення підземних поселень, які можуть будуватися відкритим способом з подальшою засипкою марсіанським ґрунтом.

УДК 711.455(210.5)

Н. В. Прокопець,
студентка кафедри містобудування КНУБА

РЕАБІЛІТАЦІЯ ПРИБЕРЕЖНИХ ТЕРИТОРІЙ МАЛИХ РІЧОК НАСЕЛЕНИХ ПУНКТІВ

Відпочинок та оздоровлення людей у природному середовищі в межах міста є зараз одним з найбільш важливих соціальних завдань. Сучасний темп життя в мегаполісах та інших населених пунктах, індивідуальна потреба кожного мешканця у відпочинку біля водної поверхні, та збереження історичного минулого в сучасному міському просторі – все це диктує необхідність розробки та реабілітації прибережних територій малих міських річок населених пунктів.

Багато аспектів від формування еколого-містобудівного каркаса та організації системи відкритих просторів до форм перетворення міського ландшафту та природних форм із точки зору їх просторових характеристик і ролі у формуванні композиції міста залишаються маловивченими. Головною метою містобудівної діяльності має бути розробка планувальних заходів, що створять умови для відновлення екологічної рівноваги, створення екомережі, забезпечать екологічну компенсацію деградованим територіям, визначать пріоритетні напрями формування стратегії розвитку прирічкових територій міста.

Узагальнення європейського досвіду реабілітації річок дозволяє окреслити пріоритетні напрями в цій галузі людської діяльності. Сформовано основні фактори, що впливають на вибір напрямків реабілітації прирічкових просторів поселень. На базі цих досліджень сформовано принципи реабілітації прибережних територій малих річок населених пунктів.

ОСОБЕННОСТИ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ ГОРОДА ТУЛЬЧИН

Обеспечение устойчивого развития – это наиболее значимая задача, стоящая перед человечеством. В 1987 году Международной комиссией по окружающей среде и развитию был принят принцип устойчивого развития, который предусматривает развитие государства и общества за счет удовлетворения потребностей настоящего без угрозы последующим поколениям.

Сформулированы 17 целей развития, которые уточнены в 169 задачах, среди которых есть особо актуальные для городов, это: обеспечение доступности жилья; обеспечение развития поселений и территорий на основе комплексного планирования и управления с участием общественности; обеспечение сохранности культурного и природного наследия с привлечением частного сектора; уменьшение негативного влияния загрязнений на окружающую среду городов; обеспечение разработки и реализации стратегий местного развития, направленных на экономический рост; создание рабочих мест; развитие туризма, рекреаций, местной культуры и производство местной продукции. Цели устойчивого развития и приведенные выше могут быть применимы для разработки концепции перспективного развития города Тульчин.

Город имеет богатую историю, исторические памятники архитектуры и памятники природного ландшафта. С помощью сохранения и восстановления исторического облика города будет обеспечиваться туристическая привлекательность города. Тульчин может стать одним из туристических центров исторических городов Подолья, который сможет объединиться с другими в исторический кластер, выстроив исторический маршрут. Для этого следует модернизировать местное самоуправление, планировочную структуру города, инфраструктуру: транспортную систему, туристическую и гостинично-ресторанную сферу.

Функционально-планировочное решение генерального плана города планируется сосредоточить в исторической части города с объединением ландшафта для создания единого исторического облика города.

Проект позволит обновить город и открыть для него экономические, социальные и экологические направления на пути устойчивого развития.

ВІДНОВЛЕННЯ ЛІСОВИХ НАСАДЖЕНЬ ЯК СУЧАСНА ТЕНДЕНЦІЯ РОЗВИТКУ МІСТОБУДУВАННЯ І ЛАНДШАФТНОЇ АРХІТЕКТУРИ

Усім нам з дитинства відомо, що ліс — легені нашої планети, а також джерело кисню і здоров'я людства. Упродовж останніх століть кількість лісових насаджень стрімко зменшувалася. Причини зникнення лісу в різних регіонах планети різняться між собою. Але спільними рисами цього явища є те, що ліс став для людей джерелом дешевого палива та будівельних матеріалів. Нині скрізь місця минулого зеленого царства стали спустошеними і виснаженими. Тому у сучасному світі тема відновлення зеленої оболонки планети набула неабиякої актуальності. Фахівці різних галузей висувають заходи, спрямовані на відновлення лісового покриву: збільшення площі висадки нових лісів, селекція нових порід дерев, стійких до екологічних навантажень, впровадження нових технологій виявлення браконьєрських вирубок лісу. В галузі містобудування стрімко розвивається мережа заповідників та заказників на території Америки та Європи. Архітектори по всьому світу створюють проекти «Місто майбутнього», спрямовані на гармонійне поєднання урбанізованого та природного середовища. Таким чином, тема відновлення лісових насаджень стала одним з основних векторів розвитку не лише містобудування і ландшафтної архітектури а й усієї науки на світовій арені.

ІННОВАЦІЙНІ ТЕНДЕНЦІЇ АРХІТЕКТУРНО- ПЛАНУВАЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ЕКОПОСЕЛЕННЯ В С. ПРОСТОРЕ ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

На сьогодні ідея створення екологічних або так званих «стабільних» міст є дуже актуальною. Екополіс повинен задовольняти потреби теперішнього покоління без обмеження можливостей та досконалості умов проживання майбутніх поколінь. «Стале» поселення має відповідати

критерію самозабезпечення з мінімальною залежністю від довкілля та впливу на нього.

Ми пропонуємо ідею створення нового екопоселення на місті покинутого с. Просторе Херсонської області, яке буде облаштоване так званою «розумної» буферною зоною, що буде повністю нівелювати будь-який негативний вплив місця проживання, роботи та відпочинку людей на природне середовище, а також захистить людину від шкідливого впливу зовнішніх факторів (різноманітні забруднення, надлишкова радіація, кислотні опади). Цей «бар'єр» буде запроектовано у вигляді сфери, напівзануреної в ґрунт, що дозволить повністю захистити навколишню та внутрішню екологію міста. В свою чергу саме поселення буде запроектоване за методом «стабільності» для того, щоб зменшити навантаження на буферну зону та знизити матеріальні й енергетичні витрати на її обслуговування. Також «бар'єр» буде підтримувати умови для проживання людей всередині й відтворювати за необхідністю клімат відповідний зовнішнім природним умовам (погодним).

Створення таких «розумних» буферних зон дозволить повністю вирішити питання негативного взаємовпливу між містом та довкіллям. Однак проектування таких об'єктів буде потребувати відповідного розвитку науково-технічного прогресу, матеріальних й енергетичних ресурсів та певного технологічного рівня для зменшення витрат на зведення та експлуатацію «бар'єрів».

УДК 711.4

Д. Д. Холін,

студент кафедри містобудування КНУБА

ПРИЙОМИ РОЗВИТКУ ІСТОРИЧНОГО АРЕАЛУ М. ХЕРСОН

Розвиток історичних міст, а тим паче, загальноміського центру є однією з найскладніших проблем сучасного містобудування і актуальність даного питання лежить у площині, по-перше, постійного динамічного процесу забудови центру, по-друге, у перевтіленні й оновленні сформованої десятками і сотнями років центральної частини міста для корінного покращення життєдіяльності населення.

В основу проекту розвитку історичного центру міста Херсон покладено концепцією забезпечення, збереження художніх якостей забудови, відродження гармонійності міського середовища та

ландшафтного оточення і стає головним завданням, яке підпорядковує собі функціональні та конструктивно-технічні вимоги. Розвиток історичного центру міста до прибережних територій може забезпечити якісне дозвілля, що позитивно вплине на психологічне та фізичне здоров'я мешканців, поява нових пішохідних зв'язків та розвиток кільцевих туристичних маршрутів. Для цього пропонується перемістити морський порт з меж історичного ареалу який є екологічним, шумовим та пиловим забруднювачем середовища тим самим зупинити транзит вантажного транспорту через історичний центр. Також передбачено модернізувати транспортну систему, профілі проєктованих вулиць, розробити вело-структуру, ревіталізувати недіючі будівлі. Функціонально-планувальне рішення центру набуде розосередженого характеру, при появі третьої магнітної точки для розвитку зв'язків з береговою лінією. Рекреаційна територія на узбережжі буде інтегрована в паркове, спортивне та житлове середовище.

Реалізація проєкту дозволить не лише надати свіжість міському середовищу, але й відкрити принципово нові орієнтири розвитку історичних центрів портових міст України.

Наукове видання

**МІСТОБУДУВАННЯ:
ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ
РОЗВИТКУ**

Тези доповідей
першої науково-практичної конференції
27 березня 2019 року
м. Київ